

Izhaja vsaki četrtek ob 3. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj p.emožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 150. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 5 kron.

Rokopise sprejema »Narodna Tiskarna« v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo v Gorici, Semeniška ul. št. 16.

Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Gosposka ul. 9, v ulici Silvio Pellico, v ul. Ponte Nuovo 9, v Kapucinski ulici 1, v Semeniški ul. 12, v prodajalni »Kat. tiskov. društva« Semeniška 10, v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdijevem tekalšču nasproti mestnem vrtu, po 8 v Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v, dvakrat 12 v, trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XX. letnik.

V Gorici, 18. julija 1912

29. številka.

En dan za „Primorski List“!

Voditelj »Vseslovenske Ljudske Stranke« dr. Ivan Šusteršič je pisal ob petindvajsetletnici »Domoljubovi« tako-le: Vsak naročnik naj pridobi meseca julija ali vsaj tekom letošnjega leta vsaj še enega naročnika... Posvetimo ob »Domoljubovi« petindvajsetletnici vsak somišljenik vsaj en dan, če ne več, za propagando v korist »Domoljuba«.

Ker je »Primorski list« vstavno vljen na isti podlagi kakor »Domoljub«, prosimo vse somišljenike, naj upoštevajo besede voditelja V. L. S. in naj delujejo iz vseh moči tudi za razširjenje »Primorskega lista«!

Liberalizem v gospodarstvu.

Liberalizem se ponuja od vseh strani. Prav kakor krivi preroki kaže se spočetka lepega, v ovčjem oblačilu, obeta srečo, prostost — a na zadnje se pokažejo volčji kremplji in zobje.

Rokodelstvo je bilo v prešlih časih organizirano, vrejeno. Bili so mojstri, pomočniki in vajenci in sicer toliko, da so delo lahko zmagovali. Nihče ni mogel postati mojster, ako ni bil prej učencec in pomočnik. Koliko bodi ali učencev ali pomočnikov ali mojstrov, določevali so rokodelci sami v svojih zadrugah in kapitalizem ni imel pri obrti nikake besede. Ker so bili ljudje še z malim zadovoljni, je bilo vse po ceni in mir je vladal, saj je bila konkurenca izključena, ker so o svojih zadevah obrtniki sami odločevali.

Pride liberalizem: Tako ni prav! Prosto bodi vse! Čevljar, kovač, krojač sme biti vsak, kdor hoče; potem bo vse ceneje. Vsak bo moral gledati, da bo delal dobro in po ceni, ako bo hotel imeti dela in odjemalcev. Ako bi kedo slabo delal ali predrago, pa ljudje ne bodo k njemu prihajali in po sili bo moral dobro postreči. Za vse bo bolje, ker bodo obrtniki drug z drugim tekmovali. Dobri delavci si bodo opomogli, slabiji se bodo pa po sili morali potruditi boljše delati, da ne propadejo.

Kaj ne, kako lepo, kako verjetno: Kedo bi mogel misliti, da prostost ne bo prinesla dobrega?

Res je prostost o postavodaji zmaga in nastala je prosta konkurenca. In nasledek?

Obrtniki niso več odločevali, kedo in koliko ljudi se pečaj z obrtnijo, ni bilo več treba skušenj in toliko let dela, predno se je kedo povspel do naslova mojster in tako se je obrtnije polastil kapitalizem. Bogataš, če ravno sam ni bil obrtnik, si je najel delavcev, izvežbanih, ki so delali zanj za plačo. Toda, če je hotel vspevati, moral je prej vničiti konkurenco drugih, navadnih obrtnikov — in res so včasih prodajali celo v z g u b o, kaj jim pa je par tisočakov, ako vedo, da si bodo kasneje milijone prislužili! Ker bi bili delavci samt pa predragi, nabavili so si stroje in nastale so tovarne, kjer je bilo mogoče v taki množini in tako ceno izdelovati, da delavcem »na roke« ni bilo več mogoče tekmovali — in navadni mojstri so šli podzlo. Za tako nizko ceno delati kakor tovarna niso mogli in zgubili so odjemalce, katere je kapitalista velkobrt nase potegnila in, ako niso hoteli lakote umreti, so se morali ponuditi bo-

gatašem za delavce in dandanes prodaja največ čevljev bogat tovarnar, ki gotovo ne ve, kako se dela dreta.

Še le p o t e m, ko je bila »prostost« proglašena, se je mogel kapitalizem prav košato širiti — polastil se je vseh strok obrti, obrtniki so pa postali moderni sužnji tovarn in delajo — ne zase, temuč — za kapital, ki se kopiči v nekaterih rokah — a »srednji« stanovi hirajo.

Rokodelcev bo sicer še vedno nekaj treba, ker stroj ne more vsega narediti, a smetano pobere židovski kapitalizem.

Tudi obrtniki, ki še vedno samostojno delajo, se poslužujejo mnogokrat tovarniških izdelkov. Klobučar dobi celo oglavje iz tovarne, k večemu da prišije trak in podleko, na kateri je tiskano njegovo ime, a tudi to je dobil iz tovarne. Urar dobi iz tovarne kar cele ure in tudi urarjevo ime je že tovarna vtisnila. Kedo bo še predel in tkal, če tovarna to tako ceno naredi!

Prosta tekma je naredila, da so postali prejšnji samostojni obrtniki le prekupeci tovarniških izdelkov in nekaki agenti za velekapitaliste.

Manjši obrtniki, ki bi vendar radi še svojo neodvisnost ohranili, si skušajo pomagati zopet z z a d r u g a m i. Skušajo si olajšati delo s stroji, katerih pa ne more kupiti en sam, temuč skupno. To bo pa za one obrtnike neugodno, ki živijo osamljeni kje na deželi in se nimajo komu pridružiti. Kako bodo konkurirali s tovariši, ki imajo stroje v pomoč, a sami morajo še vedno delati »po starem«?

Priznati moramo, da tovarne marsikaj bolje izgotavljajo, kakor bi bilo »na roke« mogoče — a bogati špekulirajo

lanti gledajo le, kako bodo čim več dobička nagromadili. Kam pridemo po tej poti?

Tooliko je gotovo, da liberalizem, naj se prikaže že kjerkoli — oznanja sicer »prostost«, a prinaša s u ž n o s t.

Novi brambeni zakon.

(Piše državni poslanec Fon).

Leta 1868, po nesrečni vojski z Nemčijo, se je vpeljala v Avstriji splošna in osebna vojaška dolžnost. Leto kasneje se je določilo vsakoletno število novincev (rekrutov) na okroglo 95.500 v vojski in 9550 v deželni brambi. Leta 1889 se je povišalo število novincev na 103.100. V tem letu je znašalo število vojakov: 18.000 častnikov (oficirjev), 270.000 moštva in 54.000 konjev.

Skozi 20 let potem do danes se vojska ni več pomnožila.

Zanimivo je primerjati, kaj so medtem naredile druge države. Ako se pregleda sosedne države, se izkažejo te-le številke:

Nemčija je pomnožila svojo vojsko za 130.000 možev; danes ima v miru 32.000 častnikov, 520.000 možev in 112.000 konjev; vsako leto vzame 280.000 fantov v vojske.

Italija ima 14.000 častnikov, 276.000 moštva, 53.000 konjev; rekrutov ima 134.000 na leto.

Rusija: 62.000 častnikov, 1.350.000 moštva, 200.000 konjev, 456.000 novincev.

Francoska, ki ima za 12 milijonov manj prebivalcev kakor Avstrija ima danes 30.000 častnikov, 553.000 moštva, 142.000 konjev in vsako leto 247.000 rekrutov.

Judovski program

ali

kaj nameravajo Judje z nami.

(Dalje.)

Še vedno so ljudje, tudi v katoliških strankah, ki ne vidijo nevarnosti, ki nam žuga od Judov. Ta kratkovidnost krščanskega ljudstva je varno zavetje, za katerim se Judje skrivajo, ko napadajo naše trdnjave in svetinje.

Judje delujejo s smotreno gorečnostjo.

Vsak Jud deluje v prosep judovstva, z ozirom na zadnji namen, svetovno kraljestvo Izraela; ta namen ima, ko v prosep velekapitala oznanjuje pogubna gospodarska načela; isti namen ima, kadar vodi kot socialistični agitator zapeljane proletarce v boj zoper zadnje trdnjave krščanskega posestva; z ravno istim namenom kvasi o »pobratenju človeštva«, trže iz ljudskih src podedovane uzore in mu izpodkopuje ljubezen do doma, naroda in domovine; ravno isti je njegov namen, ko nastopi kot narodnjaški hujšak in veselo gode, ko se zapeljani narodi glave ubivajo, ali

pa ko zasramuje krščansko vero, ko smeši in blati naše krščanske svetinje, pa tudi kadar fanatično hujška vero zoper vero.

Izrael čuti, da je že predpraznik njegovega zmagoslavja. Kakor ob umoru Pravičnega na Kalvarji, tako zasmehujejo Judje tudi zdaj po svojih časnikih križ in vero križa; norčujejo se iz naših čustev in iz naših pobožnih navad, tako da se nam nehote pesti stiskajo. Judje so tako gotovi svoje zmage, da jim niti na misel ne pride: »Ne tako glasno! Bi lako kristjani kaj slišali.« Prostožidarsko judovstvo in z njim združeno liberalstvo žuga tudi pri nas na Slovenskem s »Portugalom« in »Francijo«. Če katoličani ne molčijo, jih strašijo judovski liberalci, da bodo po »portugalsko govorili«. Privandrani Judje se drznejo žugati kristjanom ki so že tisočletja tu. Človek ne ve, kaj je večji, predrznejši žuganja judovskih liberalcev ali sramotno molčanje krščanskega ljudstva!

»Nikar tako na glas! Bi znali Judje slišati.« ali pa »liberalci«, tako šepetajo kristjani. Judje delajo z nami v Avstriji,

kakor da smo tuji. Kristjani pa molčijo! Ni čudno če pride komu na misel, da ne zaslužimo družega ko judovsko palico. Kar delajo pri Nemcih, Poljaki, Madjarjih, Italijanih Judje, to delajo pri nas liberalci, ki so prepojeni z judovskim duhom, ki so ga prinesli iz raznih visokih šol in se ga nasrkali iz judovskih časnikov in spisov.

Judje so vedno bolj predrzni.

Ne le, da imajo ves denar, da delajo na denarnih in žitnih trgih in da so si s tem osužnjili države in pijejo narodom kri, da gospodarsko propadajo; ne-le, da vladajo na srednjih in visokih šolah, v glediščih, o slovstvu — oni se mešajo tudi v cerkvene zadeve katoličanov, postavljajo se kot nadzorniki in odločilna oblast v katoliški cerkvi.

Ko je bil tržaški škof dr. Nagl imenovan za pomožnega škofa dunajskega nadškofu kard. Gruši, so se judovski časopisi temu uprli, ker niso merodajne osebe prej prašale Judov za svet. Živo nam je še v spominu kako so pisali judovski in liberalni časopisi ob volitvi sedanjega pogiavarja sv. cerkve. Katoliško ljudstvo in katoliško časopisje se

nikdar ne prisvoja pravico, dajati nasvete in predpise Judom, ko si volijo predstojnike svojim sinagogam.

Semkaj spada tudi gonja zoper Marijine družbe. »Marijine družbe se morajo iztebiti ne le iz šol, ampak iz vse dežele,« tako je pisal ogrski list, ki izhaja le za verske judovske koristi. Jud torej zahteva, da bi se ne smeli ne dijaki, ne odrasli katoličani združevati v prosep verskega življenja. Istočasno pa imajo Judje za šolsko mladino društva, ki imajo namen »zbuditi in poglobiti judovsko versko življenje.« Take judovske verske družbe, ki imajo isti namen za Jude, kakor za katoličane Marijine družbe, so imele l. 1911, le v Budapešti 3385 članov med šolsko mladino. Marijine družbe pa so imele le 958 dijakov. In Judje se že tako bojijo Marijinih družb! In kako nesramno predrzno je pisala judovskoliberalna »Soča« o naših Marijinih družbah. Slovenski katoličani so se že tako privadili judovskega sinrada v »Soči«, da jim niti več ne smrdi.

(Dalje pride.)

Iz teh števil se jasno razvidi, da je Avstrija v oboroževanju daleč za ostala za drugimi državami.

Brez dvoma požre vojska velika velikanskega denarja, ki bi se dal uporabiti v mnogo koristnejše namene; toda vzdrževanje miru, naj stane še toliko, se bolj plača nego zgubljena vojska, katera ima za posledico mrtvece in ranjence in po vrhu še plačilo vojne odškodnine sovražniku, ki bi znašala več milijard denarja.

Na prvi pogled se zdi čudno, ali resnica je, da je vojaško šibka država navadno vzrok vojske. Močnega soseda se ne bo nikdo lotil; ako pa vidi poleg sebe slabiča, polasti se ga poželjivost in kmalu dobi pretvezo, da začne z njim prepir, in tlači ga toliko časa, dokler se mu ne uda — dandanašnji se države ne prepirajo radi z emlje, ampak tekmujejo med seboj v trgovini, kar tvori vedno nevarnost za vojsko — ali pa mu napove vojsko.

Ko so torej druge sosedne države tako silno ojačile svojo vojno moč, morala je tudi Avstrija za njimi in zaradi tega se je sprejela v državnem zboru **nova brambena postava**.

Po tej novi postavi bo imela Avstrija v miru 344.000 vojakov in zato se poveša število rekrutov od 103.100 na **159.500**; Avstrija brez Ogrske bo dajala 91.313 rekrutov za skupno vojsko in 28.000 za deželno brambo, torej 119.313 rekrutov na leto.

To je hudo breme za ljudstvo, a bo veljalo tudi mnogo denarja.

Tak zakon bi bil pravzaprav nesprejemljiv, da ni donesel ob nem zelo važnih **olajšav** pri izvrševanju dejanske vojaške službe.

V popolnem soglasju s potrebami ljudstva je sprejela **Slovenska ljudska stranka** v svoj program dosego **dveletne vojaške službe**.

Nova postava sloni na tej podlagi: v principu določa, da se služi pri pešcih **samo dve leti**.

V mornarici se bo moralo služiti slej ko prej štiri leta, v artileriji in kavaleriji tri leta. Najhujša bo torej služba v mornarici, ali k sreči to ne zadene slovensko stran dežele, ampak Furlanijo.

Toda tudi pri pešcih bodo moral en del vojakov prva leta novega zakona služiti tri leta.

Vojaška uprava računa namreč, da bo sedaj rabila okroglo 50.000 podčastnikov (korporalov, čugfirerjev in feidvebelnov). Ker tega števila ni moči doseči z moštvo, ki bi prostovoljno hotelo dalje služiti, treba je en del vojakov pridržati še tretje leto, dokler se dobi zadostno število tacihi prostovoljcev. Pridržali bodo podčastnike in tiste prostake, ki so bili uporni, nemarni ali so bili zaradi prestopkov kaznovani.

Zato bo za sedaj služilo samo 80 po sto vojakov dve leti, drugi tri leta. Računa se, da se ta odstotek v doglednem času znatno poveša, ker bo vlada naklonila dalje služecim podčastnikom toliko ugodnosti, da privabi zadostno število moštva, ki bo hotelo prostovoljno več časa služiti. (Konec prih.)

Sestanek hrvaško-slovenskega dijaštva v Ljubljani.

Prve dni avgusta bo imelo hrvaško-slovensko dijaštvo v Ljubljani sestanek. Spored je ta-le:

V četrtek 1. avgusta ob 9. uri dopoldne: Sestanek načelstva hrvaškega katoliškega narodnega dijaštva; popoldne ob pol 3. uri: Občni zbor »Slovenske dijaške zveze«; istočasno občni zbor »Saveza hrv. kat. nar. dijaštva«; zvečer ob 8. uri: Pozdravni večer v veliki dvorani »Uniona«.

V petek 2. avgusta ob 8. uri zjutraj: Sv. maša v stolnici; ob 9. uri dopoldne:

Slavnostno zborovanje v veliki dvorani »Uniona« v proslavo desetletnice »Zarje«; vspešno po sveti maši: Zborovanje hrvaških srednješolcev: a) Izobrazba duha in vzgoja volje v naših organizacijah (referent iz Banovine); b) Notranja ureditev in delo organizacije (referent iz Bosne); c) Naše priprave za narodno-obrambno delo (referent iz Istre); d) Srednješolci in omladinska društva (referent iz Dalmacije); popoldne ob 2. uri: Seja slovenske narodno-obrambne sekcije, referirajo: t. Jež: Kako vzbuditi narodno zavest?, t. Zavadlal: O izseljevanju, t. Strižič: Taktika češkega narodno-obrambnega dela, nato seja slov. literarne sekcije; popoldne istočasno: Shod in razgovor Pavlinovič (Dalmacija), Dobrila (Istra), Martič (Bosna) in omladinske sekcije iz Banovine. Zvečer ob 8. uri: Igra v ljudskem domu, ki jo priredi »Zarja«.

V soboto 3. avgusta ob 8. uri zjutraj: Sveta maša, nato skupno zborovanje slovensko-hrvaškega kat. nar. dijaštva; referati: tov. J. Basaj (»Danica«); Slov. kat. nar. dijaštvo in njegovi cilji; tov. M. Bašič (Hrvatska): Katoliška misao u hrvatsko-slovenskom kulturnom razvoju; bogoslovec C. Kandut (Celovec): Slovenski duhovnik in narodno delo; popoldne ob 2. uri: Seja slov. organizacijske sekcije; istočasno: a) Sestanek starejšin hrv. akad. društva, b) Zborovanje »Hrvatske«, »Domagoja«, »Preporoda«; c) Sestanek hrvaških bogoslovcev, vodi »Zbor duhovne mlad, zagrebačke«; d) Sestanek hrv. bogoslovcev-frančiškanov, vodi »Duns Scot« (Zagreb); ob petih popoldne: Organizator. sekcija hrv. abstinentov. Zvečer ob 8. uri: Komerz v veliki dvorani »Uniona«.

V nedeljo 4. avgusta ob 8. uri zjutraj: Izredni občni zbor »Slovenske lige kat. akademikov«, referirata: tov. Bolkovac (»Hrvatska«): Dosedanje delo »Lige«; tov. Šušnik (»Danica«): Njeni cilji za bodočnost; opoldne: Izlet na Bled.

Pripravljalni odbor za slovensko-hrvaški dijaški sestanek.

Politični pregled.

Češko - nemška sprava.

Češko nemška pravna pogajanja se bližajo koncu. Sedaj ste pereči le še dve sporni vprašanji in sicer ono glede dvojezičnosti mesta Prage, ki jo zahtevajo Nemci, in jezikovno vprašanje pri pošti. Če se posreči še ta teden rešiti te dve vprašanji, boe sklican češki deželni zbor dne 27. t. m.; v nasprotnem slučaju se bodo pogajanja nadaljevala v jeseni.

Laško univerzo hočejo utihotapiti?

»Eco del Litorale« javlja, da je naučno ministerstvo definitivno sklenilo, da se začetkom prihodnjega šolskega leta na trgovski šoli Revoltella v Trstu vpelejo juridični tečajji. Po zatrdilu »Eca« je to poizkus vlade laško vseučiliško vprašanje preko parlamentarne poti polagoma uresničiti. »Slov.« dostavlja k ti notici: Ako je ta vest istinita, je pričakovati najenergičnejšega odpora od naše strani. Poslanec Korošec je že letos v tej zadevi interpeliral v vseučiliškem odseku naučnega ministra, ki je takrat precej nejasno odgovoril.

Sklicanje kranjskega deželnega zbora.

Kakor poroča »Slovenec«, bo najbrže sklican kranjski deželni zbor dne 23. t. m. li kratkemu zasedanju.

Nov volilni red za ogrski državni zbor.

Ogrsko notranje ministerstvo izdeluje nov volilni red za državnozbornske volitve. Ta volilni red je tak, da zagotavlja nadvlado madžarskemu plemenu.

Turško ministerstvo podalo demisijo.

Turško ministerstvo je podalo svojo ostavko, ker je bil na mesto odstojnega Mehmed Šeket paše imenovan za vojnega ministra Mehmed Muktar, ki stavlja pa nesprejemljive zahteve.

Japonska in Rusija si nameravati razdeliti Mandžurijo.

Bivši japonski ministerski predsednik Katsura se bo podal v Petrograd, da se tam pogaja z rusko vlado glede razdelitve Mandžurije med Rusijo in Japonsko.

Nevarne angleške ženske.

Angleške emancipiranke takozvane sufragetke, so pričele hud dejanski boj proti angleški vladi, ki jim noče dovoliti volilne pravice in drugih pravic v javnem življenju. Sedaj so poskušale zažgati hišo kolonialnega ministra. Sufragetke so se zarotile, da bodo usmrtille več ministrov.

Neodvisnost Albanije.

Vodja albanskih ustašev in 14 albanskih vojvodov so poslali turski vladi spomenico, v kateri naznanjajo neodvisnost Albanije.

Kitajci napadli rusko hišo in jo zažgali.

V vasi Čira v kitajskem Turkestanu so Kitajci napadli hišo nekega Rusa, ki se je hrabro branil. Konečno so Kitajci hišo zažgali. Pogorelo je nad 100 Rusov, ki so bili v hiši.

Darovi.

Jubilejni darovi za Slovensko Sirotišče:

P. n. gg. Anton Pipan, kurat c. kr. mornarice v p. 1 K; msg. Ivan Lukežič korar v Gorici 10 K; Nekdo v Gorici 2 K; Mohor Plesničar, trgovec 1 K; Albert Tušar, trgovec 1 K; Franc Travižan v Gorici 1 K; Neimenovana oseba 50 vin.; Franc Kuštrin, kmet 20 vin.; Franc Bensa, trgovec 60 vin.; v nabiralnikih: v gostilni g. Josipa Gorjanc 90 vin.; v gostilni g. Colja 80 vin.; v gostini g. Helene Kirchner 40 vin.

Za »Sklad Slovenskega sirotišča«:

P. n. gg. I. Godnič 1 K, Josip Šinigoj, veleposestnik v Dornbergu, 4 K, Anton Černigoj 1 K, Fr. Mozetič 2 K, Buda 1 K, Jos. Cotič 1 K, Ivan Badič 1 K, Anton Lutman 1 K, Ana Weissenstejner 1 K, I. Stalocski 40 v, Fr. Bevk 60 v, dr. Ig. Kobal, stolni vikar 3 K, Jos. Kerševani 1 K, Aleks. Berbuč 2 K, Vinko Tomagnin 2 K, Gulin 1 K, Avguštin Zavadlav, gostilničar v Opatjenselu 2 K, Mirodilnica-papirnica Kožnaret Com. 2 K, M. Anderwald 2 K, J. Medved 2 K, Ferdinand Makuc, pirotehnik 2 K, Izidor Nanut 2 K, Ant. Dietz 1 K, Franc Setničar 1 K, dr. Pavlin 2 K, Evgen Grion, kotlar 1 K. **Skupaj . . . 268 K 50 v.**

Hranilnica in posojilnica v Rihenbergu 20 K.

Bog poplašaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladno Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I!

Domače in razne vesti.

25-letnica mašništva. Dne 31. t. m. praznuje dr. Franc Žigon, profesor bogoslovja v Gorici 25-letnico mašništva. Z njim jo praznuje tudi č. g. Leopold Stubelj, vikar v Vel. Dolu in veleč. g. Karol Stacul, dekan v Gradšču. Naše iskrene čestitke!

Preč. g. dr. Jos. Ujčić, profesor bogoslovja v Gorici, pojde, kakor smo izvedeli iz verodostojnega vira, za dvornega kaplana in vodjo avguštskega zavoda na Dunaju. Čestitamo!

Udeležnikom evharističnega kongresa na Dunaju, ki so se na nas obrnili, naznanjamo, da bodo vožnjo od Gorice do Dunaja lahko kje pretrgali, ako bodo hoteli med potom kak drugi kraj ogledati.

Fej vlačugi! Goriška »Soča« je priobčila minuli teden oglas take vsebine, da so tudi liberalci s studom devali »Sočo« iz rok. Kje je bil državni pravdnik, da ni zapazil te ostudnosti in pohujšanja? Fej vlačugi!

Lepo tiho bankroterji. Goriška »Soča« se jezi, ker se je deželni odbor obrnil tudi na naše posojilnice in hranilnice na deželi za nabiranje naročnikov za turšico in otrobi, katero blago nabavi z državno podporo. Pravi, da deželni odbor izrablja državno podporo za uboge kmetovalce v prosep klerikalizma v deželi. — Lepo tiho, bankroterji pri »Soči«. Mari se je imel obrniti deželni odbor za nabiranje naročnikov na liberalne falirance in bankroterje? Potem šele bi prihajali na dan sami otrobi! Mi pravimo: Deželni odbor je pametno ukrenil, da se je obrnil za nabiranje naročnikov za nabavo turšice in otrobov na naše posojilnice. Saj je znano, da so te najboljše pospeševalke kmetovega blagostanja.

Goriški Lah so pomazali spomenik Petra Zoruta v mestnem vrtu. Je že mogoče, da je to naredil kak zagrizen Italijan, ker je znano, da Ultralahi sovražijo vse, kar je bilo in je slovenske krvi, kakor je bil tudi ranjki Peter Zorut.

Okrožnica vsem občinskim zastopom dežele. Večkrat prosijo županstva, da bi se prejeti umobolni v deželno umobolnico v Gorici, ali pa pošljejo bolnike brez potrebnih dokazil, ki jih predpisuje pravilnik za deželno umobolnico kar provzroča velike sitnosti, dosti pisarjenja, pri katerem se brez potrebe trati dragocen čas. Deželni odbor opozarja vsa županstva na svojo okrožnico z dne 17. februarja 1911, odb. št. 1980/11., ki določa, kako naj se postopa pri oddajanju bolnikov v deželno umobolnico, da se zadosti §§ 25. in 26. omenjenega pravilnika.

Enaki slučajji se dogajajo pri oddajanju bolnic v mestno žensko bolnišnico v Gorici. Bolnice se pripeljejo, toda brez dokazil o njih domovni pravici in o njih premoženjskih razmerah (ubožno spričevalo). Često se pripeti, da se dokazila sicer predložijo, toda tako slabo izpolnjena, da ne morejo služiti svojemu namenu.

Sklicujejoč se na svoje okrožnice z dne 2. aprila 1886. št. 4713/85., z dne 8. marca 1901. št. 681. in z dne 21. marca 1908 št. 13631/07. nalaga deželni odbor vsem županstvom, da natančno proučijo odlok c. kr. ministerstva notranjih zadev z dne 6. marca 1855 št. 6382., ki določa, da je treba postopati z bolniškimi spisi z največjo hitrostjo in da morajo biti bolnice vedno preskrbljene tudi s pravilno izpolnjenimi dokazili, to je, z natančno rodovnico (nacionalno), domovnico in z dokazom insolventnosti.

Končno se naznanja še sledeče: Mestna bolnišnica v Trstu je obvestila deželni odbor, da je treba za vsprejem v bolnišnico predložiti ob priliki oddaje natančno zdravniško spričevalo, ki odreja, da potrebuje bolnik postrežbe v bolnišnici, dalje legitimacijske listine, pojasnila o premoženjskih razmerah bolnika ali sorodnikov, ki so civilnopravno dolžni ga vzdrževati, kakor tudi izjavo, na čegav račun pridejo stroški, ki jih provzročijo zdravljenje bolnika v tem zavodu.

Razglas. Prve dni maja meseca t. l. so se ustanovili na deželni kmetijski šoli gospodinjski tečajji, ki jim je namen vzgajati dobre gospodinje. Vsled tega so se sprejele v tečaj le hčerke kmetovalcev, ki so udeležne raznih panog ljudskega

(Dalje v prilogi.)

pouka, potrebnega gospodinj v družinskem krogu in na kmetiji.

Opozarjajo se vsi, ki se za to zanimajo, da morejo posetiti tečaj vsake druge in zadnji četrtek meseca julija, avgusta in septembra od 9. ure predp. do 6. ure pop. Posetniki naj se predstavijo voditeljici.

Varujte se strele! — Zadnji čas je po časopisju mnogo novic, kako zažiga strela poslopja in ubija ali mami ljudi; zato je dobro, da si zapomnimo nekoliko nasvetov, ki jih nam daje strokovnjak meteorologije, dr. W. R. Eckardt, kako naj se čuvamo strele v letošnjem vročem in neviht polnem poletju.

1. najvarniši kraj pred strelo je veliko mesto ali vsaj velika skupina hiš; čim bolj pa so raztresene hiše, tem večja je nevarnost, da trešči v nje.

2. v hiši ne bodi ob nevihti blizu ognjišča ali dimnika, ne blizu telefona ali vodovoda; z u n a j h i š e ne stoj blizu vode, ne tekoče in ne stoječe, ne blizu gnojnice in ne pod strešnimi žebri.

3. ne hodi ob nevihti p o d r e v e s a, zlasti ne, če posamno rastejo; najboljši se pa ogibaj velikih hrastov in topol; bolj varno je v nizkem grmovju in bukovem gozdu.

4. ogibaj se ob nevihti večje družbe in živine, ker okoli živečih stvari se zbira elektrika, ki »vleče strela na se«. Ampak, če te dohiti na prostem nevihta, loči se od družbe in — če je nevihta silna — zvrni se na polje; nič ne dé, če se zmočiš — pa si na tleh najbolj varen pred strelo. Vpreženo živino pa razprezi, a ne skrivaj se ob živini, tudi ne pod voz.

5. ogibaj se pred vsem krajev, kamor je kdaj že treščilo, ker tod je nevarnost največja. — A četudi so ti navsveti dobri in te varujejo kolikor toliko strele, ne pozabi nikoli, da ob vsaki nevihti obudiš — p o p o l n i k e s; kajti grozen in skrivnosten je božji bič, ki šviga od neba na zemljo...

Vojaska zadeva. Domobranksko ministertvo je odredilo, da imajo domobranski rezervniki, ki bodo poklicani k jesenskim orožnim vajam, prinesiti s seboj lastno obuvanje za vaje. Oni, ki bodo mogli izhajati z lastnim obuvanjem, dobe koncem vaj odškodnino 4 K.

Razpisano je mesto strokovnega učitelja na slov. oddelku deželne kmetijske šole v Gorici. Prošnje treba vložiti do 20. t. m.

Nesreča na železnici. Vlak južne železnice, ki odhaja iz Trsta ob 9. uri 25 minut zvečer v Kormin, je blizu Sv. Križa povozil železniškega delavca Vidmarja in ga popolnoma raztrgal.

Automobili in prah po deželi. Naročnik nas vprašuje: Kje je zdravstvena oblast, da pusti takonemoteno dirjati automobile po grozno prašnih cestah na deželi. Velikanski oblaki prahu se vzdigujejo za vsakim avtomobilom. Človek mora postati tuberkulozen pri takem avtomobilskem diranju. Zakaj bi se ne določilo: Automobili, ko vozijo skozi občine, ne smejo hitreje voziti kakor navaden fijakarski konj.

Poletni marši pri vojakih. Razni korni poveljniki so izdali na podrejene jim trupe povelje, naj se vojaki v poletni vročini ne mučijo z dolgimi marši.

Ronke — trg. Cesar je povzdignil vas Ronke v Furlaniji v trg.

Pogrezanje isterske obali. Preiskave so dognale, da se istrska obala stalno pogreza; pogrezanje se pa vrši silno počasi — vsako leto napreduje komaj za 1 milimeter. Arheolog dr. A. Gnirs, ki je natančno proučil stare pristaniške zgradbe na Velikih Brionih, je že pred štirimi leti dognal, da se je istrska obala v zadnjih 2000 letih za poldrug meter ponizala. Naprave c. kr. mornarice v Pulju in natančna opazovanja so sedaj dognala, da se to pogrezanje še vedno vrši. Vzroki temu pojavu so še neznani.

Slovansko dijaštvo na avstrijskih visokih šolah. Na avstrijskih visokih šolah je bilo skupno 36.324 slušateljev. — Slovanov je bilo 18.450, to je 50,78 odstotkov, Nemcev 15.484 ali 42,62 odstotkov. Ostanek 6,6 odpade na Italijane, Mažare, Rumune in druge narodnosti.

Letina na Primorskem. Vinska letina obeta biti letos dobra. Letina za sadje je srednja.

Strela ubila 59 ovac. Minole dni je strela udarila v čredo ovac, ki so se pasle na nekem bregu blizu Prozora, ter ubila 59 ovac. Škoda znaša 900 kron.

Mesto Reka šteje 49.806 prebivalcev. Med njimi je 24.212 Italijanov, 12.926 Hrvatov in 3262 drugih Slovanov. Ostali pripadajo raznim narodnostim.

Vsi oni, ki se mislijo udeležiti dijaškega sestanka ob desetletnici »Zarje« v Ljubljani 1. 2. 3. avgusta, naj se nemudoma javijo do 25. julija t. l. Vsa pisma in naznanila je treba poslati na naslov: Dore Masič, jurist, Ljubljana Vrhovčeva ul. 11. Na poznejše prijave se ne bo oziralo.

Nevihta ob Krki. Ob Krki so imeli luho nevihto, ki je pokončala skoro ves letošnji pridelek. Strela je udarila v en kozolec, ki je pogorel. Škode je 2000 K. Posestnik je bil zavarovan.

Iz Amrusa na Kranjskem se poroča, da je ondot divjal vihar, kakoršnega najstarejši ljudje ne pomnijo. Polje je opustošeno, hiše so poškodovane, posebno je trpela pri nevihti pa cerkev.

Črnogorska kraljica Milica je dospela na Dunaj, kjer se bo mudila delj časa.

Tržaški zrakoplovec Vidmar je letal v nedeljo nad Belgradom v višini 1000 m. Nebroj občinstva ga je gledalo.

Aretacije. V Ljubljani so v nedeljo zvečer aretirali pekovskega pomočnika Frančiška Kovačič iz Komna, ker se je pripeljal v Ljubljano od Št. Petra na Krasu brez karte. Oddali so ga pristojnemu sodišču.

Toča na Koroškem. V okolici Dravograda na Koroškem je padala dne 9. t. m. debela toča, ki je napravila po polju ogromno škodo. Ljudje ne pričakujejo niti petine onega pridelka, ki so ga pričakovali pred točo.

Centralni odbor za nabavo avstrijskega zračnega brodovja je začel že pridno nabirati prispevke. Prvo, kar hoče doseči, je nakup letalnega stroja »Lohner - Daimler - Pfeilflieger«, s katerim je pl. Blaschke dosegel v Aspernu rekord. Za cesarjev god se bo ta aparat izročil vojaški upravi.

Glavni vojaški nabori se bodo vršili: v Gorici za okolico 3., 4., 5. in 6., v Kanalu 7. in 9., v Ajdovščini 10. in 11. septembra.

Požar na Dunaju. V Praterju na Dunaju je nastal požar. Pri gašenju je bilo 13 oseb lahko, 5 pa težko ranjenih.

Trideset oseb utonilo v led solnčarice. V reki Reni je medtem ko so se kopale v bližini Kolina napadla solnčarica 22 oseb, ki so vse umrle. Tudi iz drugih krajev poročajo, da je ob solnčarici umrlo več oseb med kopanjem. — Skupno jih je umrlo približno 30.

Upor v norišnici. V turinski norišnici so se norci uprli. Po noči so zvezali štiri paznike, druge pa prepodili. Poklicali so se na pomoč ognjegašci, vojaki in policisti, a niso ničesar opravili, ker so norci grozili, da umore one štiri zvezane paznike. Konečno je nastalo vendar premirje.

Strašna nesreča na avstrijskem parniku. Ko se je 15. t. m. odpeljal avstrijski parnik »Kap Rocca« iz španskega pristanišča v Sevili in je vozil mimo Paniteverta, je počil parni kotel. Na ladji je nastala strašna zmešnjava. Kapitan, ki ni vedel, kaj da je počilo, je skočil s poveljniškega mostu na krov, da

vidi, kaj da se je zgodilo. Revez si je zlomil obe nogi in je kmalu nato umrl, ker mu je odtekla kri. Neko ženo, ki je stalasvojim triletnim otrokom blizu jader, je par popolnoma skuhal, tako da je bila z otrokom čez nekaj minut mrtva. Kurjač Ferrer, ki je stal poleg kotla, je raztrgan v kose. Pilot, ki je vodil ladjo iz pristanišča, je splezal po eksploziji na jambor, a je padel z njega in se ubil. Z veliko težavo so spravili parnik nazaj v pristanišče. Več ali manjnevno ranjenih je še veliko potnikov in mornarjev.

Francoski aviatik Lathan, ki je z Blériotom vred konkuriral za prvi polet čez Rokavski kanal, je umrl minole dni kot žrtev lova na divje zverine v Airiki. V borbi z divjim bikom je podlegel.

Strela ubila enega in ranila 45 vojakov. Treščilo je pri Honsiorovu, okraj Ostro, v vojaško taborišče. Strela je ubila enega podčastnika in ranila 45 vojakov. V bolnišnico so prepeljali 22 ranjencev.

Strašne povodnji v Mehiki. Iz Mehike prihajajo strašne vesti o neurjih in povodnjah. Poginilo je že vsled teh neurij na tisoče ljudi. Hiše in mesta so pod vodo. Škoda je velikanska. Voda povsod narašča. Pomožna akcija je brezvspešna.

Grozodejstva Angležev pri nabiranju gumija. V Pernu imajo nekatere angleške trgovske družbe polja, kjer nabirajo gumi. Delo izvršujejo Indijanci, katerim pa Angleži nič ne plačujejo in jim tudi skoro hrane ne dajo. Ako Indijanci ne naberejo toliko gumija, kolikor zahteva družba, jih Angleži kar postreljijo, pretepejo do smrti in obglavljajo.

Vsled vročine zblazneli. V Neapelju je prišlo dne 16. t. m. na parniku »Calada«, 12 oseb, ki so med potjo vsled vročine znorele.

Nemški parnik poln orožja pričakuje v Corogni na Portugalskem. Orožje je baje določeno za Carigrad, a trdi se, da je namenjeno za portugalske nemirneže.

Kako otrok sklepa. Učitelj razlaga otrokom, kako si narava sama pomaga: »Glejte, če je človek slep, potem se mu bolj razvije posluš, ali če je kdo mutast in slep, potem mu je tip bolj občutljiv in ostro razvit. Kdo vé kak enak primer?« — Deček: »Jaz, gospod učitelj, Moja teta ima od rojstva eno nogo krajšo, zato je pa druga daljša.«

Zarekel se je. Ko je deček, mesarjev sin, pripovedoval iz zgodbe »Hudobni duh izkuša Jezusa,« kako je Jezus zavrnil satana, se mu je zareklo tako-le: »Človek ne živi samo od kruha, ampak tudi od mesa...«

Rheinland 16. julija 1912. Dragi »Primorski List«! Sprejmi naslednje vrstice, da bodo v domovini vedeli, kako je kaj pri nas. Sedaj vlada pri nas luha vročina in suša dela tudi mnogo škode. Krompir je bil že v cvetu, a zdaj se suši, da ga ne bo nič. Lansko leto je bilo že slabo, a letos bo še slabše. Res, da imamo lepe zasluzke, a kaj nam to pomaga, ko je vsaki dan vse bolj drag. Dne 21. t. m. se bo ogromno število romarjev podalo na božjo pot. Predvsem gresta katoliško delavsko društvo in društvo sv. Barbare. — Tu je lepa navada, da morajo šolski otroci vsako nedeljo k maši iti pod nadzorstvom učiteljstva. Pa tudi v cerkvi nadzoruje učiteljstvo svoje otroke. Zakaj ni tega pri nas doma. Tu mora biti učitelj ali učiteljica vzor vsem, drugače ga brez usmiljenja odstranijo. — Naše delo je nevarno in ne mine dan, da se ne bi l do poškodoval. Dokler smo pod zemljo, smo vedno v nevarnosti, da se nam kaj ne pripeti. Za sedaj toliko, prihodnjič kaj več.

O priliki evharističnega shoda na Dunaju bodo tudi po občinah na deželi in v mestih razne slovesnosti. Ob teh

slovesnostih se bodo rabili umetni ognji in topiči. Priporočamo že sedaj domači zavod za izdelovanje teh potrebščin g. Ferdinanda Makuca.

Dober svet. »Kako si olajšamo izpraševanje vesti?« Na to vprašanje je neka deklica prav modro odgovorila: »Če ne grešimo.«

Zanemarjeni otroci. — Na Pruskem so dokazali, da imajo zanemarjeni otroci po večini (91%) pijači vdane očete; izmed mater pa je 52% nenravno živeti. Jasen dokaz, da provzročaja propad mladine na eni strani alkohol, na drugi pa nemarno in nenravno življenje.

Kabel Tripolis-Sirakuza. Te dni so dovršili polaganje kabela med Tripolisom in Sirakuzo. Naprava je že pripravljena za oddajo brzojavk. Kabel je dolg 477 km.

Listnica uredništva. G. dopisniku Kojško: Za danes prepozno.

Mesne novice.

Proti tržnemu komisarju Resenu se spet pritožbe oglašajo. Skrajni čas je, da se pristojna oblast zgane in da naredi konec svojevoljnosti na goriškem trgu. Priporočamo to stvar narodnemu odboru v Gorici.

Štrajk zidarjev v Goriti je končan. Gospodarji so večinoma sprejeli pogoje organiziranih zidarjev.

Zrelostni izpit z najboljšim vspehom je napravil letos na goriški gimnaziji Slovenec Franc Terčič, iz Biljane v Brdih. Z odliko sta napravila še Slovenca Josip Koruza in Lenard Velikonja. Čestitamo!

Umril je v Gorici v soboto g. Ant. Bolko, veleposestnik. Dosegel je 91. leto. Pogreb je bil v pondeljek. Sv. maše zadušnice se bodo brale dne 20. t. m. ob 8. uri v stolnici.

Samomor vojaka. V torek se je ustrelil v vojašnici na Travniku vojak Frančišek Jevšenjak iz Bistrice baje zaradi neozdravljive bolezni.

Iz preiskovalnega zapora so izpustili Brata Kocjančič iz Podgore, ki sta bila osumljena umora nad Bressanom na Kalvarji. Preiskava je doguala, da sta brata Kocjančič pri tem popolnoma nedolžna.

Nesreča. 18letni Josip Gabrijelčič, ki je v Stračicah na delu, je prišel pod voz. Pri tem se je tako poškodoval, da se je moral podati v bolnišnico.

Slovensko »Alojzijevišče« je kupilo v Gorici v ulici Ponte Isonzo hišo št. 9, ki meji na zavod. Hiša bo dobro rabila za razširjenje zavoda. Lep napredek!

V Gorici je nastala mrtva sezona. Dijaštvo je odšlo, enako boljše meščanstvo, še najbolj živihno je v jutranjih urah na zelenem trgu.

Iz goriške okolice.

g Županstvo Kojško deluje na to, da bi se zgradila cesta Kojško-Figovica-Brestje.

g Za popravo ceste Vrtojba - Št. Andrež je deželni zbor dovolil 6000 K. Sedaj pa je deželni odbor priporočil tudi c. k. namestništvu, naj izposluje za to delo primerno državno podporo.

g Županstvu v Ozeljanu je sporočil deželni odbor, da izvrši načrte za cesto Škibela do Tišlerski Kal - Sv. Lucija deželni tehnični urad in sicer potem, ko bodo izgotovljeni načrti za to poslednjo cesto.

Ukradenc cerkveno blagajno v Sovodnjah so našli minuli pondeljek mali otroci in sicer v meji ob železniškem nasipu blizu farovža. Blagajna seveda je bila prazna. Prebita je bila s krampom na spodnji plati. O zlikovcih ni še

sledu. Sicer imajo pod ključem znane- ga domačega tatu, a gotovih dokazov vendarle ni še, da je on ukradel blagaj- no. —

g Kmetijsko društvo v Vipolžah bo- de imelo dne 4. avgusta po blagoslovu redni občni zbor s sledečim vspe- dom: 1. Razlaganje računov za l. 1911. 2. Vo- litev načelstva, nadzorstva in razsodi- šča. 3. Raznoterosti. — Zborovanje se bo vršilo v društvenih prostorih. — Uljudno vabi O d b o r.

Sezona s krompirjem v bližnji gori- ški okolici gre h koncu. Dosedaj ga je odšlo z južnega kolodvora v Gorici oko- li 400 vagonov. Cena krompirja je sedaj 8 K kvintal.

Za zgradbo pionirske vojašnice je občina St. Andrež najela posojilo 150000 K. Deželni odbor je zadolžnico potrdil.

g Strašna smrt. V soboto je izbruhnil v Lokovcu požar. Goreti je začela hiša št. 175, ki je last posestnika Goriupa. Čigjenj se je tako hitro razširil, da se si ljuje komaj resih zvljenje. 55letna neo- ženjena Marija Goriup pa je v naglici pozabila vzeti s seboj denar, ki ga je imela v hiši. Kljub temu, da so ji vsi odsvetovali vrniti se v gorečo mso, je hotela iti po denar. A reva ni našla de- narja, pač pa se je hudo opekla. Prepe- ljali so jo v goriško žensko bolnišnico, kjer je v hudih bolečinah umrla.

Važna rzsodba upravnega sodišča. Svoječasno smo poročali, da je uprav- no sodišče zavrnilo pritožbo nekaterih Števerjancev, ki so zahtevali izbris cerk- kvá iz volilnega imenika. V naslednjem podajemo razloge, ki jih navaja uprav- no sodišče v rzsodbi: V pritožbi za- stopano stališče, da navaja zadnji od- stavek 1. § vol. reda taksativno one ju- ridične osebe, ki jim zakon priznava vo- lilno pravico, ni mel sodni dvor razis- kovati, ker se ima smatrati pritožba tu- di ne glede na to vprašanje kot neosno- vana. Če prav bi navajal § 1. taksativno vol. upravičence, bi se morala priznati volilna pravica cerkvi, ki ji je od reelne- ga premoženja ali dohodkov v občini predpisan izravni davek in spada usta- nova med volilno upravičene juridične osebe, ki jih navaja zadnji odstavek § 1. vol. reda.

g Števerjan. Naše katoliško bralno društvo priredi meseca avgusta veliko društveno veselico. Igrala se bo Fin- žgerjeva »Naša kri«. Zanimanje za pri- reditev je že sedaj veliko. Nadejati se je obilne udeležbe iz drugih vasi. Pa tudi gospodje meščani, ki so našega mišlje- nja, bi lahko prišli zopet k nam v goste. Iz Gorice v Števerjan je lep sprehod. Krojna nudi tudi precej sence. Če je ka- ka prireditev v Gorici, tedaj je par Šte- verjancev gotovo zraven; zato so pa Goričani v tem oziru naši dolžniki; naj nam tedaj v avgustu vrnejo. O veselici bomo še pisali.

Sempas 14. julija 1912. Danes smo slovesno praznovali shod sv. Mohorja. Kot posebnost omenimo, da je na pev- skem koru sodeloval naš znani teno- rist g. Jos. Rijavec iz Gorice.

Popoldne ob 2. je nenadoma prišel močan naliv dežja, vmes pa so padali kosi ledu. Potegnil je vihar in razsul tr- do in debelo točo po Šempasu, Ozelj- nu in Šmihelju.

g Iz Dornberga. Nedeljska slavnost »Kat. izobr. društva« je izpadla nad vse sijajno. Vzlic slabemu vremenu je bila dvorana nabito polna. Točno ob 4^{1/2} je pričela veselica. Igrala se je igra »Do- men«. Vsi igralci so izvršili svojo nalo- ga častno. Vsa čast našim vrlim kmeč- kim fantom in dekletom, ki so kljub te- mu, da so šele prvič — razen dveh — na odru, nastopili tako lepo, tako ljubo igrali, kot da bi to bilo njih vsakdanje delo. Pri tej priliki moramo pa zlasti pohvaliti Meto, Domena in Anko. Po- sebno umetniški je bil Metin nastop v petem dejanju. »Domen« je prvič nasto- pil na odru, a da bo tako častno rešil svojo vlogo tega nismo pričakovali. —

Istotako Anka je bila kos svoji nalogi. Sploh ti trije so tako precizno, naravno in priprosto izvajali svoje vloge, da je bilo marsikatero oko mokro. Pa tudi graščak Sova in kmet Jurec sta dobro igrala. Nastop Sove v čedni lovski uni- formi s puško na rameni je bil v resnici grajščakov nastop, in sicer v govorje- nju in obnašanju. A tudi kmet Jurec — stara slovenska korenina, se je pokazal, kot odločnega in skrbnega očeta. Jerica je pa pri vsej svoji mladosti lepo rešila vlogo marljive dekle. Za obilo smeha nam je pa poskrbel vaški berač Urh. Svojo vlogo je tako dobro izpeljal, da bi jo boljše pač nihče ne mogel. Splošna sodba je bila: kaj tacega nismo pričakovali. Celo nekateri gospodje iz Gori- ce, kateri so bili prisotni pri igri »Do- men« v Gorici, so se izrazili, da so jih doraberški igralci v nekaterih vlogah celo prekosili. Po dokončani slavnosti smo se lepo razšli. Nekateri na kapljico rujnega Vipavca, kjer so se v veseli družbi lepo pogovorili, drugi pa na dom. A vsak, ki se je ločil od nas je nesel ne- izbrisen spomin na Dornberg. Zasluga k vsemu temu gre požrtvovalnemu preč. g. župniku Lavrenčiču in neumor- noma g. organistu. Čast obema. Želeti bi bilo, ko bi se ta igra spet ponovila. K sklepu pa to le: morda se bo komu zdelo, ki ni bil zraven, preveč hvale, a mi se držimo načela: hvali, kar je hval- je in grajaj, kar je graje vredno.

Iz ajdovskega okraja.

Iz Rihtenberga. Liberalci so napra- vili tožbo g. kaplanu, češ, da je v cerk- vi pretepal dečka Janeza Zgonik. — Obravnava je bila v Ajdovščini minuli pondeljek. Izkazalo se je, da je bila za- tožnica izmišljena. »Sočo« so nalagali.

Novo županstvo je hotelo kar na svojo roko postaviti sodnijske cenilce in poverjenike. Dobilo je od sodnije dolg- nos. Tudi glede občinskih map je dobilo potreben poduk.

Čudili smo se, ko smo izvedeli, da je župan Colja rekel deželnemu odbo- rniku prof. Berbuču, da prejšnji župan nasprotuje zgradbi novega batujškega mosta, dočim je vsem znano, da je to neresnično.

a Vel. Žablje. Dne 28. julija ob 3 uri pop. vršil se bo občni zbor hran. in pos. v V. Žabljah v obč. pisarni s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Računi za l. 1911. 4. Volitev nač. in nadz. 5. More- bitnosti. Načelstvo.

Iz kanalskega okraja.

ki **Županstvo v Ajbi** deluje na to, da bi se poleg ceste Kanal - Marije Celje zgradila tudi cesta Gorenje oziroma Dolenje Nakovo do ceste Marije Celje- Kanal in pa proga Kosi - Britof.

Z Banjšic. (Pozor pred stru- penimi kačami.) Na Banjšicah je ugriznil modras 2 leti starega otroka v bližini hiše. Vsled kačjega pika je otrok umrl. Pozor torej pred strupenimi ka- čami, katerih je ponekod vse polno. — Zadnje dni je pritisnila huda vročina na Banjški planoti. V soboto je kazal to- plomer na solcu ob 12 uri in pol 49^{1/2}° C. Za spravljanje sena je krasno vreme.

Pitna voda za občine kanalskega okraja. Melioracijski urad pri tržaškem namestništvu je izdelal že načrte vodo- vodnih naprav za vse občine ob desnem bregu Soče. Sedaj bo izdelal še načrte za občine ob levem bregu.

Iz tolminskega okraja.

Od postaje Sv. Lucija v Kobarid vozi vsak dan ob 4 pop. žardinijera za K. L. S. O., a iz Kobarida na postajo zjutraj ob 4, da ima zvezo z Gorico in Jeseni- cami z vlakom ob 7. uri.

Ta zveza je zelo ugodna in 60 stot. ceneja nego poštni avtomobil in rabi le pol ure več. Ustavlja se v Kobaridu na trgu v gostilni Urbančičevi.

t Stepli so se v gostilni v Zakojci fantje. 16letni Franc Brelič pa je dobil rano na desni roki in se mora ležiti v goriški bolnišnici.

Iz kobariškega okraja.

Idrsko. Upravna hudourni- ka Drganjščka, ki izvira pod Matajurjem in dela po rodovitnih poljih občine Idrsko veliko škodo, je zagot- ovljena. Kakor stoji danes to vpraša- nje, se lahko dela takoj pričnejo, ker je potrebščina pokrita in vzdrževanje na- prav že zagotovljeno. Županstvo Idrsko pa je vložilo meseca marcija t. l. proš- njo na deželni odbor, naj bi se uravna- va tega hudournika sprejela med urav- nave, ki naj bi se izvršile po deželnem zakonu o vodnih tokih, ki ga je potrdil deželni zbor v zadnjem zasedanju. Upa- nje je, da se tudi to vprašanje kmalu reši.

Iz komenskega okraja.

km **Malemudolu** pri Komnu je dežel- ni zbor obnovil podporo za zgradbo na- pajališča. Deželni odbor pa je sedaj to vstavil, ker je tudi Malidol med onimi občinami, ki se bodo preskrbele z vodo potom splošnega vodovoda po kraški planoti.

km **Županstvu Temnici na Krasu** je naznanil deželni odbor, da izvrši dežel- ni tehnični urad načrte za potrebno raz- širjenje ceste Kostanjevica - Temnica - Lipa.

Prav tako je naročil deželni odbor tehničnemu uradu tudi, naj izvrši načr- te za popravo ceste Sela-Jamlje in ce- ste Vižovlje-Sesljan.

Iz korminskega okraja.

kr **Iz Kožbane.** — Vročinska kap je zadela dne 11. t. m. Petra Perkona, 67letnega ilapca v Brezovku: umrl je drugi dan, ne da bi bil še kaj sprego- voril. — Vsled zelo dčnega raka pa je umrl Franc Erzetič, podžupan iz Siapnika, v Čedadu in je bil tamkaj dne 12. t. m. pokopan.

kr **V Gradnem** se je v nedeljo — na Mohorjev shod — ustanovila Mariji- na družba; h sprejemu sta došli Mar. družbi iz Fojane in Kožbane z zastava- mi. Vsprejel je dekleta preč. g. župnik biljanski; pridigal pa je preč. g. fojan- ski, res vzněšeno in lepo. Bog blago- slovi novo Mar. četo v Brdih!

kr **Plesna steklina** razsaja zdaj v Skrljevo - Hruševljskem okraju; prosi- mo merodajne oblasti, naj razglasé pri- meren kontumac, da se ne okužijo še zdravi fantje in dekleta v okolici.

Išče se trgovskega vajenca,

kateri je končal ljud- ske šole. Dovoljeno mu je nadaljevati trgovske tečaje. Službo lahko takoj nastopi. Oglasiti se je pri naši upravi.

Pozor!

50.000 parov čevljev!

4 par čevljev le za 8 K. Vsled denarnih zadreg več velikih to- varn sem dobil naročilo, prodati veliko mno- žino čevljev mnogo pod tovarniško ceno. — Prodam zato vsakomur 2 para čevljev za gospode in 2 za dame, rjavega ali čr- nega usnja, zelo elegantno, najmočnejša šasona: Vsi 4 pari stanejo le 8 K. Ve- likost po št. Pošilja po povzetju:

A. Gelb, razprodaja čevljev, Krakovo 516. Lahko se premeni ali denar vrne.

Koledar za č. duhov- ščino.

Na prošnjo mnogih duhovnikov hočemo od tedna do tedna objavljati novi red za duhovske dnevne molitve, dokler ne stori tega „Folium ecclesiasticum“ ali dokler ne dobimo novega direktorija.

V razumevanje novega reda pred vsem dve pravili:

Officia omnia, secundum novas disposi- tiones, dividi possunt in duas categorias:

I. Officia quae persolvuntur prout in Bre- viario vel Proprio assignantur ita tamen ut *Psalmi ad Laudes, Horas et Completorium* semper sumendi sint ex *Dominica*, et in novo Psalterio.

II. Officia, quae pariter ut in Breviario vel Proprio persolvuntur, ita tamen ut *Anti- phonae et Psalmi* in omnibus Horis (et ad Matutinum etiam Versus) sint de occurrenti hebdomadae die.

Na pr. za dneve od 20. julija dalje:

20. Ut in Dir. Off. II. cat. mer. supr. Vesp. de seq. (*Ant. Psalmi Cap. Hymn. ut in Psalterio — Ant. ad Magnif. et Orat. ppr. loro* — et sic in omnibus sabb. post Pentecostem, si Vesperae sint de Tempore.) com. praec. S. Ioannis Gualb. Conf. (in Br. 12. huius) in concl. Orat. omitt. „eiusdem“, et S. Praxedis V. Or. Exaudi Compl. Sab.

21. + Virid. Dom. VIII. post. Pent. Deea, sem. Off. ut in Psalt. et ppr. loco com. (sino lect.) S. Ioan. et S. Praxedis in L. et M ppr. Cr. Praef. SS. Trinitatis In 2 Vesp. com. seq. et S. Ioan. Compl. Dom.

22. Ut in Dir. Off. II. cat. Vesp. de fer. 3. a cap. de seq. com. praec. et S. Liborii Ep. C. Or. Da quaesumus Compl. fer. 2.

23. Ut in Dir. Off. II. cat. Vesp. de fer. 3. a cap. de Festo, com. seq. Or. ppr. 4 Ppr. Compl. fer. 3.

24. Ut in Dir. Off. II. cat. Ad Laud. Suffr. ad Prim. perc. Miss. ut in Dir. — vel Miss. de Vig. (C. Viol.) sine Gl. sine Cr. 2 Or. S. Christinae 3. A cunctis, Praef. comm. Vesp. ut in Dir. Compl. Dom.

25. Ut in Dir. Off. I. cat. Vesp. ut in Dir. Compl. Dom.

26. Ut in Dir. Off. I. cat. Vesp. ut in Dir. Compl. Dom.

27. Ut in Dir. Off. II. cat. (Ad Laud. tamen Ant. In tormentis cum rel. et Ps. de Dom.) Vesp. de seq. ritu sem. com. praec. et Ss. Nazarii et Soc. Mm. Compl. Sab.

28. Ut in Dir. Off. II. cat. Non legitur 9. lect. SS. Mm. Vesp. ut in Dir. Compl. Dom. cum prec.

Sode in čebre

iz slavonskega hrasta v vsaki množini in velikosti priporoča tvrdka

Julius Gutman & sin

tovarna sodov
Gross - Ranisza — Ogersko.

SPOMINJAJTE SE OB VSAKI PRILIKI »ŠOLSKEGA DOMA«!

Svoji k svojim!

Podpisani slovenski brivec v Go- rici **Gospodska ulica št. 1** se priporoča sl. slovenskemu občinstvu iz mesta in z dežele za obilen obisk. Postrežba točna in strogo snažna. Brije in striže tudi na mesečno odplačevanje. Na zahtevo brije in striže na domu. V zalogi ima razne toaletne potrebščine po zmerni ce- ni. Prevzema vsa lasničarska dela ter kupuje ženske lase po 12 K in naprej kilogram.

Franc Novak,
Gospodska ulica, št. 1.

Vila na prodaj

v Sovodnjah hšt. 52 pošta
Rubije.

Sukno

za moške in volneno za ženske obleke, zadnje mode razpošilja najceneje

Jugoslov. razpošiljalna

R. Stermecki v Celju št. 304

Vz urci na zahtevo poštni neprosto.

JOSIP TERPIN

naslednik Antona Potatzky

v Gorici na sredi Raštela šte. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovanje nürnberškega in drobnega blaga, ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine za pisarne, kadilce in popotnike. Najboljše šivanke in šivalne stroje; potrebščine za krojače in čevljarje. — Svetinjice, rožni venci in mašne knjige.

Hišna obuvala za zimске in letne čase.

Raznovrste semena, trave in detelje.

Najboljše preskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih na deželi.

P. n. g. pričakujem obilnih odjemalcev.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,

Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Krojačnica.

Podpisani krojaški mojster priporočam slavnemu občinstvu v mestu in na deželi, posebno veleč. gg. duhovnikom svojo izvrstno delavnico za izdelovanje talarjev in drugih spadajočih oblek.

Josip Smet

krojaški mojster

Gorica, v hiši g. J. Kopača, svečarja
Ulica sv. Antona 7.

Štev. 880.

Razpis dražbe.

Občina Grahovo pol. okraj Tolmin, razpisuje tem potom popravilo cerkve in stolpa sv. Nikolaja v Podbrdu na podlagi stroškovnika, izdelanega po inženjerju c. kr. okrajnega glavarstva v Tolminu.

Popravilo je proračunjeno na 3000 K in se bode oddalo na podlagi v proračunu navedenih enotnih cen.

Proračun kakor tudi splošni in posebni pogoji so na ogled v občinski pisarni.

Pismene ponudbe z varščino 10%, je doposlati podpisanemu obč. uradu do 30. julija t. l.

Občina si pridržuje popolno prosto sklepanje o sprejetju ali odklonitvi ponudb.

Izid dražbe naznani se ponudnikom tekom 8 dni.

Županstvo Grahovo,

dne 12. julija 1912.

Župan:

ANDREJ MOČNIK.

ZAHVALA.

Družine Leop. Bolko, Fr. Žnideršič in dr. Varda izrekajo prisrčno zahvalo vsem onim, ki so nam o prebitki izgubi našega očeta, deda, tasta, gospoda

ANTONA BOLKO

izkazali svoje sočutje z udeležbo pri pogrebu, z darovanjem krasnih vencev itd.

GORICA, dne 17. julija 1912.

Dvoje stanovanj

se odda v najem na lepem kraju mesta, voda v hiši. Poizve se v Semeniški ul. 16, II. nadstropje.

Odlikovana pekarija

in sladčičarna

K. Draščik

v Gorici na Kornu

(v lastni hiši)

izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Priporočam na novo urejeni oddelek optičnih predmetov kakor: očala, dalnoglede in se v to stroko spadajoče stvari.

Jakob Šuligoj,

urar c. kr. državnih železnic in M M zapriseženi sodni cenilec M M

GORICA,

Gosposka ulica št. 25.

Prodajalna

Katoliškega tisk. društva v Gorici

se je preselila in se nahaja sedaj

Montova hiša, Gosposka ulica šte. 2.

Priporoča se toplo za obilen obisk.

Išče se mlad

trgovski pomočnik

z dezele ali pa močan pošten učenec z vso oskrbo v hiši.

Ponudbe na Fr. KOVAČ, Šolkan.

ODLIKOVANA PEKARNA

JAKIN

Gorica, via Formica

ss priporoča za odjemanje raznega peciva navadnega in najfinejšega. Pecivo je najboljše. Priporočam se cenj. odjemalcem za obilen poset. S spoštovanjem E. Jakin

TVRDKA O. ZAJEC

trgovina z železjem v Gorici

v hiši „Goriške ljudske posojilnice“ (prej krojaška zadruga).

Priporoča bogato zalogo železa, pločevine vsakovrstnega kovanja za pohištvo in stavbeno mizarstvo, kovaško, kleparsko, klesarsko orodje, straniščne naprave in upeljave, strešna okna, traverze, cement, svinčene in železne cevi in pumpe, žico, žična ograja, razno kmetijsko orodje, štedilnike, peči, kuhinska in hišna oprava.

Postrežba točna, domača in cene konkurenčne.

Prosimo zahtevati listke blagajne radi kontrole.

Naše najmoderneje urejeno specialno tovarniško podjetje zavzemlje

skozi 40 let prvo mesto

med tovarnami stiskalnic in uživa v strokovnih krogih najboljše priznanje.

Zahtevajte posebni cenik šte. 452^a za vinske in sadne stiskalnice, za popolne moštne naprave, za hidravlične stiskalnice, za sadne in grozdne mline, za čistilce grozdja, za stroje za rebkanje, za navorne sesalke itd.

Več kot 700 svetinj in prvih daril itd.

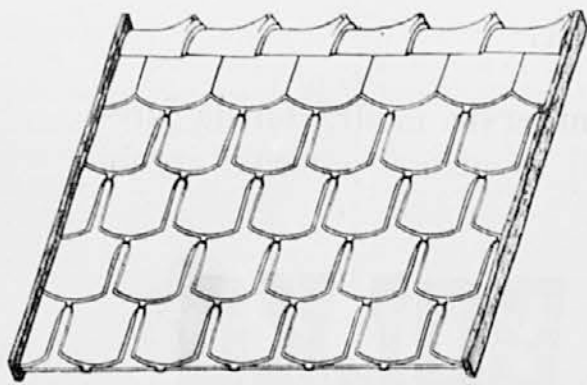
Ph. Mayfarth & C.o.

Špecialna tovarna strojev za trtne in sadne vinske pridelke

1500 delaveev.

Dunaj, II., Taborstrasse 71.

Iščejo se zastopniki.

Patentirani strešniki „Ancora“.

Kolumbovo jajce za pokrivanje streh!

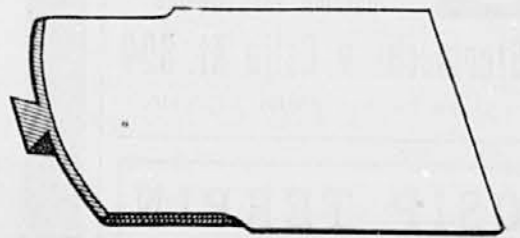
Potom ženjalne iznajdbe, ki se jo

napravi na navednih gladkih strešnikih (Flachziegel) se doseže perfektno zvezo cele strehe. S patentiranimi „Ancora“ strešniki pokrite strehe nudijo večjo varnost in trdnost kot vsaka druga vrsta strešnikov. Estetičen utis! Cene jako primerne! Pr poroč jivo za nove strehe ali pa za zamenjavo starih streh tudi za bolj lahko strešino! M M

Najboljša priporočila!

Izključno zastopstvo za gorški, tolimski in vipavski okraj ter za Kras:

O. Zajec Gorica,
Gosposka ul. 7.
TELEFON 107.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji
kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici,
TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

Srečke v korist Slovenski Straži

prineso obmejnim Slovincem pomoč, naročnikom v srečnem slučaju bogatsvo. Nihče naj ne zamudi

žrebanja turških srečk dne 1. avgusta tega leta pri katerem bo vzdignjen glavni dobitek čistih 400.000 zlatih frankov. Vsak naročnik dobi eno srečko v korist revnim otrokom z glavnim dobitkom v vrednosti 5000 kron zastoj. Pojasnila daje za Slovensko Stražo g. VAL. URBANČIČ, Ljubljana.

VIKTOR TOFFOLI -- GONICA

prva zaloga oljkovega olja

Via Teatro 16. — Via Seminario 10.

Oljkino olje, pripeljano naravnost iz Istre, Dalmacije, Valone, Bari, Lucca, Nizza, Oneglia.

Cene so sledeče:

	1/2 litra	vinarjev	
Jedilno olje	1/2	52	
Namizno olje	1/2	56	
Istrsko-oljkino olje	1/2	60	
Valona	1/2	64	
Bari	1/2	70	
Oneglia	1/2	80	
Lucca, Nizza	1/2	1-	

Sprejema naročila ter pošilja franko na dom, kakor tudi na dežele in izven države.

Pozor

pri nakupu manufakturnega in modnega blaga, drobnarij itd. itd. za šivilje in krojače na narodno tvrdko

Ivančič & Kurinčič,
Gorica, Gosposka ulica št. 11.

Loterijske številke.

Trst 5, 63, 78, 58, 28.

Lekarna

Cristofoletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice s znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico (Varstvena znamka) popije. Okrepé želodec, storé, da ingine v kratkema času omotica in šivotna lénost (mrtvost.) Te kapljice tudi storé, da človek raje jé.

Cena steklenica 60 vin.

Rdor noče verjeti, nase prepriča, da ukupi najboljše in najceneje: ure, srebrnino, zlatenino, šivalne stroje vseh sistemov, orkestrijone in druge predmete vse z garancijo pri urarju

M. ŠULIGOJ,
v Gorici ul. Barriera 43
(tik drž. kolodvora)
v lastnej hiši.

Vsa popravila izvršuje točno, solidno po najnižjih cenah.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

V GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%. Daje članom posojila na vknjižbo po 5 1/4%, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama. Zadrugi urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi št. 32, I. nad.** — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

Edina zaloga najboljših sesalk za gnojnice navadnih in raztezajočih od 3—4-80 m. Cene od 50—80 K. Razprsilnike vsake vrste od 4—12 K.

Pinter & Lenard

v Gorici, Raštelj štev. 7—9.

Velika izbira domačega in inozemskega usnja, Potrebščine za čevljarje in sedlarje. Odlikovana tvornica nadplavov. Jermeni za stroje in goži.

Gorski čevlji ter nahrbniki. Raznovrstno vrvarsko blago.

J. DRUFOVKA

Gorica, Gosposka ul. št. 3 nasproti Monta'.

Podružnica „Ljubljanske kreditne banke“ V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 1/2%, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Daljška glavnica K 8.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 800.000. —

PODRUŽNICE: Celje, Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.